

168/2 LOMMERELVA

FYLKE: Nordland
Kommune: Steigen

Nedbørfelt: 78 km²
Toppunkt: 1180 m o.h.
Utløpspunkt: 0 m o.h.
Marin grense: ca 100 m o.h.
Kraftpotensial: 10 GWh
SP-kategori: III
Økonomiklasse: 5
Naturgeogr. region: 43b

Lommerelva ligger i et storslått landskap gjennomskåret av fjordarmer og med høye, stedvis snødekte tinder. Vassdraget tilhører den østlige delen av Steigen med Nordfolda i sør og Sagfjorden i nord og har utløp i Ballkjosen som er en nordlig utløper av Nordfolda.

Årsnedbøren er i størrelsesorden 1200-1500 mm med lokale variasjoner på grunn av områdets topografi.

Sentralt i feltet ligger Storvatnet som av utseende ligner på en av de mange fjordarmene i området. Vannet ligger 56 m o.h. og er ca 10 km langt og strekker seg i en svak bue fra SV mot NØ. Storvika er en sidegren i den sørøstlige delen av vannet. Fjellsiden langs nordvestsiden av vannet er stupbratt, og går opp i mer enn 1000 m o.h. Her ligger Storvasstind som er nedbørfeltets høyeste topp. Flere mindre breer i dette området drenerer til Storvatnet. Terrenget på motsatt side av vannet er slakere og særlig rundt de større tilløpsbekkene flater landskapet ut. Over ca 400 m o.h. øker imidlertid gradienten og også her går de høyeste fjelltoppene opp i mer enn 1000 m o.h. I den sørøstlige delen av feltet ligger det flere mellomstore vann (0,2-1,0 km²) 400-900 m o.h. Fra utløpet av Storvatnet ved Storvasseidet renner Lommerelva vekselvis i stryk og stilleflytende partier over en strekning på 3 km til utløp i fjorden ved Lommeren. Omtrent midtveis på denne strekningen renner elva gjennom Lommervatnet.

Berggrunnen består vesentlig av glimmerskifer. De største forekomstene av løsmasser er lokalisert til dalbunnen. I de bratte fjellsidene ned mot Storvatnet er det med unntak av noen partier med forvitnings- og skredmasser, lite løsmasser.

Subalpin bjørkeskog dominerer trevegetasjonen, spesielt Storvatnet er omkranset av et velutviklet bjørkebelte. Det finnes også mye furu, til dels gammel og storvokst. Frodig gråorskog vokser langs nedre deler av hovedelva.

Det ligger et fåtall hytter ved Storvatnet, Lommervatnet og ved utløp, ellers er nedbørfeltet uberørt.

Naturfaglige verdier

Vassdraget har store naturfaglige verdier og dekker vesentlige naturtyper i fjordregionene Sørfold-Ballangen. Vassdraget er nesten uten tekniske inngrep og godt egnet både som type- og referanseobjekt. Det er tidligere ikke vernet vassdrag i området.

Geofag

Lommerelva er ganske typisk for mindre vassdrag i fjordregionen. Deltaet ved Lommerens utløp i Ballkjosen og et delta ved nordenden av Storvatnet gjenspeiler en viss fluvial aktivitet. Ellers er vassdraget geofaglig ikke spesielt interessant.

*Middels verneverdi ***

Botanikk

Vegetasjonen i vassdraget består hovedsakelig av subalpin bjørkeskog. Storvatnet er omkranset av et kraftig utviklet bjørkebelte. Mye furu, til dels gammel og storvokst, finnes også i vassdraget. I de nedre delene av nedbørfeltet er vegetasjonen rik og variert. Elva omkranses av frodig gråorskog, og ved utløpet finnes gammel kulturmark og eng. Botanisk er Lommerelva et godt egnet type- og referansevassdrag.

*Stor verneverdi ****

Landfauna

Nedbørfeltet har representativ forekomst av våtmarksfugl. Det er uklart hvorvidt flere av de observerte andeartene hekker regulært i vassdraget. Utløpsområdet og fjorden utenfor er viktig for overvintrende ender og for rastende ender, gjess og vadefugler. Den nederste del av nedbørfeltet har en spurvefuglfauna med middels til stor artsrikdom, og det finnes høye tettheter av mange arter.

*Stor verneverdi ****

Vannfauna

Vassdraget er et av fylkets absolutt beste sjørretvassdrag. Det går også opp noe laks og sjørøye, men sjørret er dominerende art. Anadrom fisk går opp i Storvatnet, som i tillegg har bestander av stasjonær ørret og røye. Det samme er tilfelle i Lommervatnet.

*Stor verneverdi ****

Kulturminneverdier

Området har trolig vært brukt av ulike samiske grupper knyttet til veidekultur, kystsamisk tilpasning og reindrift. Reindriften går tilbake til 1600-tallet. Det var en mer eller mindre stasjonær reindrift på Steigenhalvøya. Sentrale fjellområder ble brukt til sommerbeiter, mens strandflatene og dalene fungerte som vinterbeiter. På Tomasjorda i Storvassbotnen har det vært samisk bosetting fram til begynnelsen av dette århundre. Hustufter og engmark finnes etter denne bosettingen, som var basert på jordbruk og reindrift. I Storvika finnes også boplasser, og ved Storvassbotnen er det en grav. Den norske gårdsbosettingen på Lommeren går langt tilbake i tid. I forbindelse med utmarksdrift finnes det en slåtteplass, to naust og en båtstø ved Storvasseidet. Lommerelva var fløtingselv.

Kulturminnene er typiske for området og har kunnskapsverdier av lokal betydning. De har opplevelsesverdier og er knyttet til både samisk og norsk kultur.

*Middels verneverdi ***

Friluftsinnteresser

Landskapet er kontrastrikt, har stor spennvidde og gir rom for ulike opplevelser. Området har stor grad av villmarkspreget. Framkommeligheten innen feltet er dårlig. Tilgjengeligheten utenfra har blitt bedre med den nye Steigenveien. Det er hovedsakelig folk fra Steigen som er brukere av vassdraget. Mange bruker vassdraget til tross for tungvint atkomst. Vanligste friluftslivsaktiviteter er fiske, fotturer, jakt, bærplukking og skiturer. Storvatnet er godt egnet til roturer og annen båtbruk, samt til bading. Befolkningen i Steigen har andre områder for utøvelse av de fleste aktivitetene. Når det gjelder fiske er imidlertid vassdraget omtrent uerstattelig. Vassdraget ligger overveiende på statens grunn. Allmennhetens adgang til jakt og fiske er god. Det foreligger ingen verneplaner for området eller planer som vil påvirke nedbørfeltet. I fylkesplanen for friluftsliv er nedbørfeltet pekt ut som et viktig regionalt friluftsområde.

*Meget stor verdi *****

Landbruksinteresser

Jord- og skogbruk

Nedbørfeltet omfatter ca 60 da dyrket mark og 10.800 da produktiv skogsmark, det meste med lav bonitet. Løv- og furuskog dominerer, men det finnes også granplantefelt. Det er til sammen tre små bruk som alle er fraflyttet. Aktiviteten i skogen har i de senere år vært liten. På grunn av at området mangler bilveier må utviklingsmulighetene for både jord- og skogbruket karakteriseres som dårlige.

*Liten verdi **

Reindrift

Området er planlagt tatt i bruk som vinterbeite for rein, og da først og fremst områdene rundt Ballkjosen som har gode vinterbeiter.

*Stor verdi ****

Kraftressurser

En utbygging av Lommerelva kan utnytte fallet mellom Storvatnet (kote 56) og Lommervatnet (kote 26). Med regulering av Storvatnet med 2 m (1 m) gir dette 10 GWh midlere årsproduksjon dyr kraft. Prosjektet er plassert i kategori III (10) i Samlet plan.